

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane celoletno . . . 240 K

mesečno 20 .

za inozemstvo . . . 600 .

Oglaš za vsak mm višine

stolpca (59 mm) . . 1 K

malí oglaš do 30 mm

stolpca (58 mm) . . .

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1
Telefon št. 72

Upravišstvo:

Prasernova ulica 1.64
Telefon št. 36.

Račun kr. pošt. ček. urad
šte. 11.842.

Ljubljana, 31. januarja.

Poslanec dr. A. Gosar je vodja le-vega, takozvanega krščanske - boljše-veškega krila v SLS. Ker ta struja nad-vladuje, je dr. Gosar faktično šef klerikalne stranke v Sloveniji.

Dr. Gosar zastopa klerikalno načelo, da je v politiki za doseg namenov vsako, tudi najnemoralnejše sredstvo dovoljeno. Na nedeljskem javnem zboru v ljubljanskem hotelu «Unionu» je hotel nepoučeno množico napolniti s ardom proti državi. Zato je svestno in namerno krivil resnico ter falsificiral številke državnega proračuna.

Na drugem mestu prinašamo zelo zanimive izjave šefa oddelka za socialno politiko v Ljubljani, iz katerih je lažnjivost dr. Gosarja glede najgor-šastnejše njegove trditve nepolitno dokazana.

Priznamo, da smo še včeraj upali, da se je dr. Gosar prenačil. Današnji «Slovenec», ki prinaša obširnejše poročilo, nam je vzel tudi to upanje. Gosp. poslanec se je izrecno predstavil kot soc. pol. strokovnjak in je dobro s tem podčrtal, da so njegove navedbe tobo premišljene. Glavna njegova trditve se glasi: da je v proračunu ministrstva za socialno politiko za Srbijo in Črno goro 1 milijarda 332 milijonov, za vse ostale pokrajine pa le 113 milijonov kron. «Za samo tukaj, kjer gre za naj-bednejše med bednimi, kakršnih tudi v «preku» ni dosti manj ko v Srbiji, je razlika med Srbijo in prečanskimi kra-ji naravnost ogromna.»

Šef oddelka za socialno politiko g. Ribar kar temu nasproti dokazuje z na-vedbami posameznih postavk v prora-čunu, da ne znaša proračun za «pre-čanske» kraje 113 milijonov kron, ka-akor to trdi dr. Gosar, marveč 500 mi-lijonov kron. Od te vsote bi bil moral dr. Gosar 420 milijonov kron ne le kot poslanec, marveč zlasti kot bivši po-merjenik za socialno skrb videti v proračunu na prvi pogled, ker je ta mesec v posameznih postavkah izre-čno označen kot postavka za pokrajine izven Srbije. Kako izkrivljena je trdi-tev dr. Gosarja o 113 milijonih, je zla-sti razvidno iz tega, da znaša proračun samo za Slovenijo nad 90 milijonov kron, proračun za samo Hrvaško in Slavonijo pa visoko nad 150 milijonov kron!

Nezaslišni falsifikat klerikalnega vo-ditelja ne predstavlja vsika klerikalne metode. Dr. Gosar sam je označil svoj govor kot «zmeren in dobrohoten», kajti če bi hotel razložiti odkritosrčno vso gnobilo in trdnobo, vso korupcijo in nezakonitost, ki vlada v naši drža-vi, potem bi moral govoriti tako ostro, da bi moja kritika nujno rušila. Šef klerikalne stranke je torej predstavil svoj govor kot pozitivno kritiko, ki «vzbudja k zboljanju». Ali je mo-žno še večji cinizem? Ali se more ne-ramenje razgaliti strupeno sovraštvo proti lastni domovini?

Gosarjevo telesno glasilo «Novi Čas» danes odkrito priznava, da pomenja unioński nedeljski govor povratek klerikalne stranke k «čistim» naukom očeta slovenskega klerikalizma Mahnič-kega. Klerikalni nauk o državi se glasi: «Za nas je država člen v družini kr-ščanskih narodov, ne sama sebi najviš-ji namen, ampak v službi krščanskega človeštva.» Iz te temne formule preva-đeno na naš jezik: «Državo priznamo le, če služi nam.» Iz česar logično sle-di: Ker se Jugoslavija ne udnja kleri-kalizmu, «imamo o njej svoj nazor.» Kaj je za «narodnostjo, je jasno povedal že pokojni Mahnič, pravi «Novi Čas». Koristno in podučeno je res, si zopet predočiti Mahničeve besede, da je sto-krat bolje v nebesih kitaisko govoriti, kakor pa slovensko v peklu...

To so avtentične razlage k nedelj-skemu Gosarjevemu govoru. S pogu-mom in doslednostjo se je klerikalni voditelj brezpogojno vrnil tudi k naj-višjemu predpisu klerikalne politične morale: varaj narod, da dosežeš svoj namen.

Tako je postal nedeljski unioński šod za naše narodno življenje podob-nega pomena, kakor znameniti juljski unioński šod leta 1914. Ako postane račetak novega čistjenja od klerikalne kuge, kakor je bil oni leta 1914., po-tem gospod Gosar ni zama goril.

VPRAŠANJE EVAKUACIJE TRETJE CENE.

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Danes je sprejel ministrski predsednik Pašić italijanskega poslanika grofa Manzoni-ja, ki se je pri njem zadržal celo uro. Razgovor se je tikal evakuacije tretje cene v Dalmaciji, ki bi morala biti po razpisni pogodbi že zdavnaj izvršena.

Trgovinska pogodba z Nemčijo sprejeta

SEJA NARODNE SKUPŠČINE. — MINISTRI MORAJO OGOVARJATI
NA INTERPELACIJE IN UPITE.

Beograd, 31. januarja. Predsednik dr. Ribar je otvoril sejo narodne skupščine ob 17.05. Po opravljenih formalnostih je poslanec Milan Pribičević vprašal pred-sednika skupščine, kaj misli storiti, da se v bodoče prepreči postopanje mini-strov, ki v nekaterih slučajih ne odgo-varjajo na interpelacije, in navedla, da mi-nister za pošto in hrčvar včeraj ni od-govoril na njegove interpelacije, temveč je odšel iz dvorane. Predsednik skupšči-ne dr. Ribar je odgovoril, da bo v bodo-če pazil na to, da bodo ministri odgovar-jali na vprašanja. Na vprašanje poslanca Ivičiča je odgovoril predsednik dr. Ribar da je že zahteval od odbora za poslov-nik, da konča svoje delo in da je pred-lagal kot rok 10. februar, do katerega mora odbor za poslovnik končati svoje delo. Skupščina je vzela to na znanje.

Nato je skupščina prešla na dnevni red: Začasna trgovinska pogodba med kraljevino Srbov, Hrvatov in Slovencev in Nemčijo. Ko se je prečitalo poročilo, je poročal trgovinski minister dr. Spaho in naglašal potrebo, da stopimo z Nem-čijo v pogodbeno stanje, ter razložil na-črt pogodbe. Naš izvoz v Nemčijo je le-ta 1920 značil polovico vsega našega iz-voza in stoji Nemčija na tretjem mestu med državami, ki dobivajo od nas bla-go. Izvažali smo največ želje, suhe slive in meso, uvažali pa železo, stroje, razne aparate, posebno električne itd. Promet med nami in Nemčijo je bil otežkočen, ker nismo dobivali blaga od Nemčije di-rektno in smo morali plačevati za pla-čevati nagrade za posredovanja. Škoda ni bila v tem, da smo morali plačevati te nagrade, temveč tudi na valutnem po-lju. Namesto v markah smo večkrat mo-rali plačevati nemško blago z dragimi va-lutami, kakor n. pr. v lirah ali švicar-skih frankih. To je nepovoljno vplivalo na našo valuto.

Glede pogodbenega načrta je omenil, da se je pogodba napravila z največjimi pooblastitvami, toda brez tarifnega dela. Člen 6 določa, da smemo, ako bi bila

potreba, prepovedati izvoz in uvoz go-tovega blaga. Ker je vprašanje etablira-nja tujecev vezano z gotovimi političnimi vprašanji, se je to vprašanje za sedaj pustilo nerešeno. Pogodba torej nima ni-ti tarifnega dela, niti določb o etablira-nju tujecev in ima to prednost, da so od-padle vse odredbe o kompenzacijah in kontingentih. Minister je končal s tem, da je ta pogodba potrebna in da se mo-ra izvesti.

Za njim je govoril posl. Brodar (slav. klerikalec), ki je rekel, da je uverjen, da sedanja vlada pogodbe ne bo izvedla ta-ko, kakor bi bilo treba, in da bo zato glasoval proti.

Zemljoradni Jovanović smatra, da je pogodba dobra in da bodo zemljoradniki glasovali za. Enako se je izjavil tudi po-slanec Divac (soc. dem.).

Potem je govoril v svrhu osebni po-jasnil posl. Stojan Protić in omenil, da v prvih osmih mesecih, ko je bil na vla-di, ni mogel izgotoviti pogodbe z Nem-čijo zaradi takratnih zunanjih in notranjih razmer v državi. Za njim je prišla demo-kratsko-socialistična vlada, ki je trajala od avgusta 1919 do februarja 1920., potem pa je zopet on prišel na vlado. Karak-terizacija takratne parlamentarne si-tuacije je bila ta, da je opozicija prve dni začela tehnične obstrukcije in preprečila delo.

Za njim je govoril še posl. Brandner v prilog pogodbi, nakar je skupščina pre-šla na načelno glasovanje. Glasovalo je 171 poslanec, in sicer 137 za, 14 proti. Proti je glasoval Jugoslovanski klub. Pri glasovanju v posameznostih so bili vsi člani sprejeti brez pripombe, samo proti členu 16 so glasovali Jugoslovanski klub in socialni demokrati, češ da je ne-jasno. Takoj nato se je vršilo tudi tretje glasovanje. Glasovalo je 170 poslancev, in sicer 136 za, 14 proti. Predsednik je objavil, da je s tem sprejet zakonski predlog o trgovinski pogodbi z Nemčijo.

Seja je bila nato zaključena in prihod-nja odrajana za jutri popoldne ob 16. uri.

Vojaška pogajanja z Grčijo

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Šef gr-škega generalnega štaba, general Dus-manis, ki je prišel včeraj na povrat-ku iz Bukarešte z grškim prestolona-slednikom v Beograd, je posetil danes vojnega ministra Vašića in načelnika generalnega štaba Pešića. Dopoldne je konferiral tudi s Pašićem in notranjim ministrom Marinkovićem. Akoprav se naglašalo, da je prišel Dusmanis samo privratno v Beograd, vendar se pripisu-je njegovemu prihodu važen pomen in se spravlja v zvezo z bližajočo se skla-nitvijo vojaške konvencije med Grško in Jugoslavijo.

Razprava proti vidov- danskim atentatorjem

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Danes dopolne se je nadaljevala razprava proti vidovdanskim atentatorjem. Go-rje Stanković, tapetniški delavec iz Bosne je zanimal vsako krivdo. Govo-ri je o komunističnih sestankih v No-vem Sadu in o bombah, ki jih je dobil Oskari. Bil je znan le s poslancema Ko-vačevićem in Markovićem. Obtožbeni-ka Klara Libisch je izjavila, da ne vé ni-česar o kakih nezakonitih komunistič-nih organizacijah in tudi ni prisostvo-vala nobenim tajnim sestankom. Sešla se je enkrat samo z Juhacem, a to le radi denarja. Izjavlja, da je že tri me-sece bolelna in da se je njeno stanje vsled mučenja še poslabšalo. Na poli-ciji so jo nekoč tudi opili, tako da sploh ni vedela, kaj je govorila.

Po desetminutnem odmoru se je pri-čelo čitanje izpovedi nekaterih prič, ker so bile odsotne. Vse priče izjavlja-jo, da so videli, kako je neki človek vr-gel bombo, nakar so stekle za njim. Priča Dragomir Vujić, brojavni urad-nik, pravi, da je videl, kako je Stejić po atentatu skušal ubežati, nakar je on vpil za njim: «Evo ubojice, primite ga!» Zanimiva je izpoved Milana Galje-vića, elektrotehnik v Pragi, ki pravi, da je prvi skočil za bežečim atentator-jem, ga zgrabil za vrat, vr-gel na tla, mu potlačil glavo v blato in nato od-vel iz žepa ostale bombe. Priče izjav-ljajo, da odklanjajo vsako nagrado, ker so storile le svojo dolžnost.

Razprava se nadaljuje jutri do-poldne.

Rathenau — nemški zunanji minister

Berlin, 31. januarja. Državni predse-dnik je imenoval dr. Walterja Rathenaua za ministra zunanjih poslov.

Za reformo nemških reparciacij

Pariz, 31. januarja. Reparacijska komi-sija je na današnji seji vzela na znanje noto nemške vlade, ki vsebuje načrt in primerna jamstva za gospodarstvo ter korenjenje bankovcev, kakor tudi popolni program plačil v gotovini in v naravi v letu 1922. V zmislu sklepa od dne 30. januarja je sklenila obnovitvena komi-sija nemške predloge takoj izročiti zavoz-niškim vladam, ki bodo na ta način mo-le vprašanje same obravnavati, ali pa jih v svrhu rešitve vrniti obnovitveni ko-misiji.

Pariz, 31. januarja. (Izv.) K vprašanju, ali bodo zavezniške vlade same odločile v vprašanju nemških protipredlogov za plačevanje odškodnine ali pa prepustile za-lovo reparacijski komisiji, piše «Matin», da bo zahtevala francoska vlada, naj odloči v tem vprašanju reparacijska komisija. Angleška vlada pripravlja re-formo reparacijskega načrta, ki bo pred-videval soddločevanje Amerike, čemur se bo pa Francija zoperstavila.

NOVI NEMŠKI POSLANIK V RIMU.

Berlin, 31. januarja. (Izv.) Novi nem-ski poslanik v Rimu, dr. Neurath, odpo-tuje iz Berlina prve dni februarja in pre-vzame v Rimu takoj po prihodu vodstvo poslanštva.

ANGLIJA SOGLAŠA Z ODGODIT- VIJO GENOVSKO KONFERENCE.

Pariz, 31. januarja. Po vesti lista «New York Herald», je ministrski pre-dsednik Lloyd George sedaj pripravljen, privoliti v odgoditev genovske konfe-rence, da se omogoči sporazum med Anglijo in Francijo glede vprašanja orien-ta in tangerskega vprašanja še pred začetkom genovske konference. Lloyd George in njegovi sodelavci mo-nijo, da bi rešitev vseh zadev med Francijo in Anglijo pripravila tudi Za-družene države do tega, da odpošljejo svoje zastopnike na genovsko konfe-rencio.

Naraščajoč odpor češke javnosti proti apanaži Karlu

TUDI VLADNO ČASOPISJE ODKLANJA PARTICIPIRANJE.

Praga, 31. januarja. (Izv.) V češki ja-vnosti se pojavlja vedno ostriši odpor pro-ti nameri vlade, da skupno z ostalimi dr-žavami male antante participira na stroš-kih za vzdrževanje Karla in Zite Habs-burg. Odpor se izraža v ostrih člankih, ki jih objavlja ne samo opozicijsko in nacionalistično, ampak tudi zmerno, vlad-i prijazno časopisje. Listi beležijo vest iz Beograda, da je Jugoslavija baže že pri-stala, da prispeva h Karlovi apanaži dva milijona frankov in izjavljajo, da temu poročilu ne morejo prav verjeti, ker je lvo mljivo, da bi se Jugoslavija odločila k temu sklepu brez prejšnjega sporazuma s svojimi zaveznicami.

Poleg načelnega odpora proti vzdrževa-nju Karla in njegove rodbine časopisje zlasti ostro kritizira munificenost velike antante, ki hoče, seveda na stroške dru-gih držav, določiti Karlu tako velike do-hodka, kakor jih nima danes nobeden iz med državnih poglavarjev Male antante, niti predsednik Masaryk niti jugoslovanski kralj Aleksander, niti rumunski kralj Fer-dinand.

Ako bo vlada res prišla pred narodno skupščino s predlogom, da se votira kre-dit za Karlovo apanažo, bo naletela to-rej po vsej priliki na zelo oster odpor pri vseh strankah.

Papeški kandidati

VSAKA DRŽAVA BI RADA SVOJEGA PAPEŽA

Rim, 31. januarja. (Izv.) Kardinal, katerega si želi italijanska vlada vide-ti na papeškem prestolu, je pizanski nadškof Maffi. On je precej popularen kardinal in je italijanski vladni silno naklonjen.

Angleška vlada pa dela na to, da bi zasedel papeški prestol holandski kar-dinal Van Rossum, prelat kongregacije «de propaganda fide».

Italijanski narod se navdušuje za kandidaturu kardinala - dekana Vin-cenca Vanutellija, ki je bil pri zadnji konklavi eden izmed treh najresnejših kandidatov.

Tudi Francija bi rada uveljavila svojega kandidata, za katerega ime se še ne vé. Poincaré in Millerand sta večkrat konferirala s papeževim pari-skim nuncijem Cerrettiem, predno je odpotoval v Rim.

Vprašanje priznanja sovjetske vlade

ANGLIJA JE OPUSTILA SVOJ ODPOR?

Pariz, 31. januarja. Ruski sovjetski delegati na konferenci v Genovi ne bodo delali načelnih težko glede spre-jema pogorjev, ki so se določili v Can-nesu. Zahtevali pa bodo, da zveza na-rodov, posebno Francija in Anglija, s svoje strani prevzame finančno od-govornost za povrnitev škode, povzro-čene v Rusiji.

Istotako bodo sovjetski delegati for-malno zahtevali, da se čim prej prizna njihova vlada kot polnopravna. Sma-trajo, da bi brez tega priznanja ne bilo mogoče urediti trgovskih odnošajev z vsemi državami. Na Angleškem je struja, ki gre za tem, da se prizna so-vjetska vlada. Angleški krogi smatra-jo, da bi zopetna vzpostavitev trgo-vskih odnošajev z Rusijo omogočila an-gleški industriji, da se povzdigne in

se tako reši veliki problem nezaposle-nosti na Angleškem.

Na Francoskem dvomijo, da bi se z zopetno vzpostavitvijo trgovskih odno-šajev z Rusijo pospešilo gospodarsko stanje Evrope in da bi boljševiška vla-da držala svoje obveze, oziroma jam-stva za varnost kapitala, ki se nahaja v Rusiji. Znano je, da so prevorna sredstva v Rusiji zelo slaba in da se je poljedelska produkcija zmanjšala na minimum. V najboljem slučaju v krat-kem času ni pričakovati stvarnega do-blička. Za to bi bilo treba čakati naj-manj 12 let. Francija stoji na stališču, da je brez sodelovanja Amerike gospo-darski povzdig Evrope nemogoč in da bi bil vsak poizkus te konference že naprej obsojen na neuspeh.

URADNA ZAROKA KRALJA ALEKSANDRA.

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Današnja «Pravda» poroča iz Bukarešte, da je uradna zaroka kralja Aleksandra I. s princeso Marijo določena za 22. fe-bruarja. Izvršila se bo v kraljevem dvorcu v Calei Victorii v Bukarešti.

PRINC PAVLE ODPOTOVAL V PARIZ.

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Princ Pavle je odpotoval danes z orijent-ekspresom v Pariz, da poseti svojega očeta prince Arzena.

FOSLABSANJE V BOLEZNI LJUBE DAVIDOVIČA.

Beograd, 31. januarja. (Izv.) Zdrav-stveno stanje Ljube Davidoviča se je danes poslabšalo. Subjektivno razpolo-ženje bolnika ni dobro. Zdravniki so ga danes dvakrat preiskali in izjavili, da je treba počakati še nadaljnjega razvoja bolezni.

IZ ANGLIJE.

London, 31. januarja. (Izv.) Angleški parlament se sestane sredi februarja in bo razpravljal o vprašanji, ki se tičejo irskega državnega zbora, o finančnih za-dedah ter o indijskem vprašanju. «Chicago Tribune» poroča, da je položaj v Indiji skrajno napet. Pred kratkim je vlada od-postala v Indijo nova ojačenja, ne da bi to vzbudilo pozornost javnosti. — Opo-zicija proti Lloyd Georgeu je vedno močnejša. Če bi bila Lloyd Georgeova vlada prisiljena odstopiti, bi prišel v po-štev za sestavo nove vlade lord Grey.

SNEG PREKINIL WASHINGTON- SKO RAZOROŽITVENO KONFE- RENCO.

London, 31. januarja. Po vesteh iz Newyorka se je vsled snežnega meteža moralo prekiniti delovanje washingtonskega parlamenta ter razorožitvene konfe-rence.

VREDNOST BOLJŠEVIŠKEGA RUBLJA.

Moskva, 31. januarja. Okrožnica na vse državne blagajne veli: «Od 1. februa-rija naprej se določi kurz predvojnega rublja s 150.000 sovjetskimi rubli.

Falzifikati poslanca Gosarja

AVTENTIČNA POJASNILA O PRO RAČUNSKIH POSTAVKAH SOCIALNE POLITIKE.

Že v včerajšnjem uvodniku smo ozi-
gosali brezprimerno lopovščino, ki jo
je zagrešil klerikalni poslanec dr. Go-
sar na nedeljskem klerikalnem shodu
v «Unionu», kjer je cinično falzificiral
razne postavke iz proračuna. Samo da
je lažje hujškal proti državi in Beo-
gradu. Gosar pa je imel še drznost, da
je pustil svoje falzifikate ponatisniti v
včerajšnjem «Slovenec» na uvodnem
mestu, da tako otruje s sovraštvom do
države še večji krog ljudi. Da popol-
noma avtentično približamo njegove la-
ži in potvore, smo se odprli na šefa
oddelka za socialno politiko pri naši
pokrajinski upravi gosp. Ribničarja s
prošnjo, da nam da na razpolago točne
proračunske podatke in pove svoje
mnenje o dr. Gosarjevih izmišljotinah.
V naslednjem približujemo odgovor go-
sačnika:

Poslanec dr. A. Gosar je napravil s
svojo trditvijo, da je ministrstvo za so-
c. politiko v proračunu za leto 1922. odredilo
za Srbijo in Črno goro 1 milijard 332 mi-
lijonov kron, za ostale pokrajine države
pa le 113 milijonov kron, veliko pogrško.

Vtis imam, da g. poslanec proračuna
za soc. politiko sploh ni imel v rokah, ali
pa je le v naglici par sekund površno
pregledal na njegovo zadnjo stran, t. j. 96.
stran, kjer se sicer nahaja rekapitulacija
rednih in izrednih izdatkov XVII. oddel-
ka državnega proračuna, razvrščenega po
glavah CDXIV, CDXVIII in CDXXI,
CDXXIII in CDXXV a) in b), iz katerega
rekapitulacije same pa nikakor ni mogo-
če razbrati dejanskih izdatkov za posa-
mezne pokrajine, četudi so prej omenjena
proračunska poglavja teritorialno ločena
na šest oddelkov. Narodni poslanec, čigar
naloge je govoriti in sklepati o prora-
čunu, bi moral to vedeti, tembolj pa posl.
dr. Gosar, ki je bil svojčas poverjenik za
socialno skrb in se je kot tak skoraj
moral zanimati vsaj za proračun socialne
skrbi v Ljubljani, če že ne za celokupen
budget ministrstva socialne politike.

Že pri površnem pregledovanju ostalih
strani proračuna socialne politike mora
tudi vsak napolniti izdatkov v CDXIV. po-
glavju, ki spada teritorialno pod oddelke
Srbije in Črne gore, na strani 22. v par-
tiji 1903 a ter na strani 32. v partiji 1906 b
videti centralno preloženih kreditov za
invalidske podpore in dodatke, za vsako
pokrajino posebej in izredno našete, in
ki znašajo za vse pokrajine izven Srbije
in Črne gore skupno vsoto Din 63.688.834
ali 254.755.456 kron.

Razumljivo je, da te postavke bistveno
vplivajo na relacijo izdatkov med Srbijo
(Črno goro) ter ostalimi pokrajinami dr-
žave. Vsota 113.300.685 kron, ki jo je
dr. Gosar slepo pobral med rednimi raz-
hodni na strani 69. se poviša z izrednimi
izdatki na isti strani (zakaj teh izdatkov
dr. Gosar ni našel, ne razumem) za 51
milijonov 788.272 kron ter znaša z zgoraj
navedenimi 254.755.456 K skupaj 419 mi-
lijonov 844.413 K, ali znesek okroglih 420
milijonov kron za dejanske izdatke v
takozvanih prečasnih letih, v nasprotju
z dr. Gosarjevo trditvijo 113 milio-
nov kron.

S tem dr. Gosarjeve številke še nika-
kor niso rektificirane!

Pri podrobnejšem študiranju proračuna
je vidno, da poglavje CDXXIX. (Banat,
Bačka in Baranja) ter poglavje CDXIX b

(Dalmacija) sploh nimata niti osebnih,
niti materialnih izdatkov za zaščito dece
in mladeži proračunjenih lokalno, ker so
za te pokrajine vsi tozadnji izdatki pre-
liminirani centralno, v poglavju CDXIV
(Srbija in Črna gora).

Za poglavja CDXX (Hrvatska in Sla-
vonija), CDXXI (Bosna in Hercegovina)
ter CDXXIII (Slovenija) so lokalno pro-
računjeni le lični izdatki, dočim so teh
treh pokrajin materialni izdatki za za-
ščito dece preliminirani centralno v glavi
CDXIV (Srbija in Črna gora, odnosno
«Ministrstvo») po partiji 1906 b s skupnim
zneskom 13.050.000 Din.

Zaščita delavstva je budgetirana za vsa
država samo v centrali. Dr. Gosar bi
lahko našel na strani 10. proračuna v
partiji 1900 pozicija 5 poimenično našete
posredovalnice za delo v posameznih me-
stih. Od 17 posredovalnic so samo tri v
Srbiji, vseh drugih 14 je v ostalih po-
krajinah, med njimi 4 samo v Sloveniji.

Obstojni inspekciji dela (obrotnih nad-
zorništev), ki so vse centralno prelimini-
rane na 12. strani proračuna v partiji
1900 pozicija 6. itd., je tudi 17, od teh
samo 4 v Srbiji.

Zelo veliko postavko (32.539.000 Din)
tvorijo pri ministrstvu v partiji 1906., na
str. 24. proračunene subvencije, na kate-
rih participirajo vse pokrajine. V tej vsoti
najdemo samo eno točko v znesku 20 mi-
lijonov dinarjev, ki je namenjena izvedbi
nove invalidske uredbe in na kateri so in-
teresirani prav vsi krogi države.

Končno mora vsak objektivni držav-
ljan priznati, da je dolžnost vseh pokra-
jin, prevzeti del personalnih in materi-
jalnih stroškov, proračunjenih za minis-
trstvo kot centralni upravni organ. Kolikor
odpade od vseh teh v poglavju CDXIV
in CDXVIII (Srbija in Črna gora) cen-
tralno preliminiranih kreditov na posame-
ne pokrajine, iz proračuna samega ni mogo-
če dognati. Vsekakor bi bila dolžnost g.
poslanca dr. Gosarja, da bi vodil tudi o
teh postavkah račune in bi vsled tega ne
postavljaj tako apodiktičnih trditev in to
tem manj, ker mu je moral biti kot biva-
šemu poverjeniku za soc. skrb, znan ta
način budgetiranja. Po moji sodbi, ki sem
si jo vstvaril na podlagi kalkulacij v pra-
računu, bi bilo potrebno pokrajine na ra-
čun centralnih kreditov obremeniti naj-
manj še z 80 milijoni, tako, da z mirno
vestjo lahko vzamemo znesek 500 milio-
nov kron kot oni, ki odpade od vseh kre-
ditov ministrstva za soc. politiko na po-
krajine. Uverjen sem, da je ta znesek
raje premajhen kot prevelik.

Kako pogršen pa je znesek 113 milio-
nov kron, ki ga navaja posl. dr. Gosar,
pa je v ostalem razvidno že samo iz pra-
računa Slovenije in Hrvatske. V Sloveniji
znaša proračunski oddelka za soc. politiko
z invalidnimi podporami 84.426.243 K.
Ako k temu pristojemo še centralne kre-
dite za zaščito dece, delavsko posredo-
valnico, obrtno nadzornišstvo, pomoč za
brezposelnost in druge subvencije v iz-
meri lanskega kalendarskega leta v zne-
sku 6 in pol milijonov, vidimo, da je sa-
mo za socialno-politične naloge v Slove-
niji za leto 1922. proračunjenih nad 90
milijonov kron. Za Hrvatsko in Slavonijo
pa je samo za oddelke socialne politike
ter invalidske podpore proračunjenih
čez 130 milijonov kron.

Železničarski apel javnosti

Ker so ostala vsa pogajanja med zdru-
ženimi železničarskimi organizacijami in
ministrstvom saobračaja brezuspešna in
železničarji niso dosegli svojih zahtev,
čeprav so jim bile že napoli obljubljene,
se je vršila v nedeljo dne 29. m. m. v Za-
grebu skupščina delegatov vseh kvalifi-
ciranih železničarskih organizacij. Skup-
ščina je odklonila zahtevo po štrajku in
pasivni resistenci, ker mora priti itak v
najkrajšem času do prometne katastrofe,
sklenila pa je izdati na javnost apel, v
katerem pojasnjuje trnjevo pot železni-
čarjev in dokazuje, da zadene vsa krivda
na neznošnih prometnih razmerah edino
le nesposobno in zaslepljeno železniško
upravo.

Iz «apela» posnemamo sledeče:

Koalirane železničarske organizacije so
predložile vladi svoje zahteve že novem-
berja 1921. Vsič vladne krize se je od-
ločitev zavlačevala teden za tednom, po-
vsod so odpravljali železničarske zastop-
nike le z lepimi obljubami. Na te so v
ministrstvu saobračaja popolnoma poza-
bili, ko je bila vladna kriza rešena. In v
svojem ekspoziciji o železniškem mišerju
je minister saobračaja skoraj molče pre-
šel preko najvažnejšega vprašanja: ne-
vezdržnega položaja železničarjev. Mini-
ster je celo trdil, da železničarskih za-
htev ne pozna, čeprav ga je deputacija
železničarjev osebno obvestila o njih in
je celo obljubil, da se bo zavzel za nje.

Sedaj pa izjavlja, da se z železničarji
sploh ne mara pogajati. Železničarje tira
s tem naravnost v obup. Kajti njih po-
ložaj je že res absolutno nevzdržen. Kvali-
ficiran delavec v železniški delavnici za-
služi n. pr. mesečno 2500 K, nekvalifici-
ran na progi samo 1500 K, uradnik z ma-
turo in 10 službenimi leti 3000 K. V lažjih
privatnih službah so nameščenci enake
kvalifikacije pri manjši napornosti in manj
odgovornem delu plačani za 20 do 30
odstotkov boljše.

Posledice so na eni strani rapiden be-
ž iz državne železniške službe, na drugi
strani pa neprimerno zmanjšanje delavne

moči se službojočih nameščenec. Mini-
strstvo saobračaja mora to uvideti, a
vendar ne omogoči železničarjem ek-
stence. In to v kljub temu, da se je v pri-
vremem pravilniku samobavezalo, da bo
v njem določene prejemke v najkraj-
šem času reguliralo. Cel dve leti že za-
vlačuje ministrstvo saobračaja, gluho in
slepo, to perečo zadevo.

Apel končuje:
«Poleg investiranja potrebnih svot v
uničen promet, je najhitreje in najuspeš-
nejše ozdravljenje prometa iskati v med-
sebojnem sodelovanju med železničarji in
ministrstvom saobračaja, kot dvema faktor-
jema na skupnem polju.

Apelujoč na javnost, jo železničarji
prosiijo, da razumeva njihov težak po-
ložaj in se tako prepriča, kje so oni, ki
so doveli promet v to žalostno stanje.»

Gledališče

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama.

Sreda, 1. febr.: «Vražja ženska». E.
Četrtek, 2. febr.: ob 15. «Peterčkove
Četrtek, 2. febr.: Ob 15. «Peterčkove po-
slednje sanje». Izv.
Četrtek, 2. febr.: Ob 20. «Revizor». Izv.
Petek, 3. febr.: «Hamlet». C.
Sobota, 4. febr.: «Gardisti». D.
Nedelja, 5. febr.: Ob 15. «Peterčkove po-
slednje sanje». Izv.
Nedelja, 5. febr.: Ob 20. «Vražja ženska».
Izv.
Ponedeljek, 6. febr.: «Revizor». B.
Torek, 7. febr.: Zaprt.

Opera.

Sreda, 1. febr.: «Werther». D.
Četrtek, 2. febr.: «Boris Godunov». Izv.
Petek, 3. febr.: «Bohema». B.
Sobota, 4. febr.: «Trubadur». A.
Nedelja, 5. febr.: «Faust». Izv.
Ponedeljek, 6. febr.: Zaprt.
Torek, 7. febr.: Ob 50 letnici gledališkega
delovanja garderobierke zn. Waldstein-
ove: «Carmen». Izv.

Politične beležke

+ Priprave za genovsko konferenco.
Vlada je imenovala posebno komisijo,
ki ima nalogo, zbrati in urediti vse
materijal, s katerim bo naša delegacija
nastopila na genovski konferenci. Člani
te komisije so dr. M. Todorović, na-
čelnik ministrstva za trgovino; dr. Sto-
jadinović, bančni ravnatelj; S. Miletić,
tašnik ministrstva za zunanje zadeve;
A. Jakovljević, pomočnik ravnatelja
državnih dolgov, in dr. M. Radosavlji-
vić, inspektor ministrstva trgovine. —
Člani te komisije bodo fungirali tudi
na konferenci sami kot naši eksperti.

+ Razmejitev z Madžarsko. Komis-
ija za razmejitve med našo državo in
Madžarsko se ponovno sestane 20. fe-
bruarja v Osljaku. Delo komisije je
bilo prekinjeno, ker so odšli madžarski
delegati na posvetovanje s svojo vlado
z ozirom na dejstvo, da je liga narov-
dov odklonila zahtevo madžarske vla-
de, da se prizna kot definitivna meja
sedanja provizorična meja. Ker je ta
madžarska taktika očividno le zavlače-
vanje razmejitvenega dela, je naša vla-
da pooblastila svojega zastopnika v
Zvezi narodov, da pojasni položaj in
opozori glavni svet, naj se ne oзира na
madžarske predloge glede definitivne
razgraničenja posameznih odsekov,
ampak naj počaka, da bo vse delo
končano in celokupen elaborat predlo-
žen v odobrenje. Madžari hočejo z za-
vlačevanjem razmejitve pridobiti časa
za madžarsko propagando v nekaterih
spornih krajih.

+ Albanska čestitka. «Slovenec» se
jezi, ker se naša vlada ni zahvalila
albanškemu škofu Fan Nolinu, ki je v
imenu neke albanske vlade čestital h
kraljevi zaroki. «Slovenec» bi si lahko
prihranil svojo jezo, ko bi vedel, da
naša država še nima diplomatskih od-
nošajev z Albanijo in da je med država-
mi, ki ne stoje v dipl. medsebojnih zve-
zah, nemogoča vsaka neposredna ko-
respondenca. Ako albanski škof tega
ne ve, bi pa lahko vedel «Slovenec»!
— Sicer pa je bila naša vlada toliko
taktična, da je sporočila kralju Aleksan-
dru albansko čestitko, a obenem alban-
ski vladi potrdila sprejem iste; — to
na je vse, kar je bilo v danem položaju
mogoče.

+ Črnogorski odmetniki. Z ozirom
na protidržavno in protinarodno akci-
jo, ki jo vodijo s podporo in znanjem
italijanske vlade zadnji ostanki Nikiti-
nih perjanikov kot so Jovan Plamenac,
Radoje Vujčević in razni drugi, je mi-
nistrski svet, kot smo poročali, sklenil,
da pozove vse begunce v smislu sklo-
pov podgorijske narodne skupščine, naj
se v odločenem zakonitem roku javijo
pristojni sodni oblasti, pri katerih se
vodi preiskava radi njihove protidrž-
javne agitacije. Naša vlada je obenem
uradno obvestila italijansko vlado o
tem svojem sklepu, ki ga je obširno
obrazložila in opremila z dokazi, kdo
so ti ljudje, ki žive v taki milosti ita-
lijanskih parlamentarnih in političnih
krogov. Ker morajo nekateri teh Pla-
menčevih prijateljev odgovorjati tudi
za navadne zločine, je vlada obenem
zahtevala od italijanske vlade izročitev
teh ljudi. — Radovedni smo, kako sta-
lišče zavzame ta sedaj Bonomi in dela
Torretta z ozirom na svoje večkratne
izjave o likvidaciji črnogorskega vpra-
šanja.

+ Posebne dnevnice za člane zaka-
nočajnega odbora. Zagrebški «Večer»
poroča iz Beograda, da so člani zaka-
nočajnega odbora zahtevali, da se jim
povišajo dnevnice, kakor jim je mini-
strski svet dovolil dnevnice po 60 D.
tako da dobe skupno 180 D dnevno.
Dnevnice za delo v zakonodajnem o-
bodu se izplačajo tudi za preteklo leto,
toila samo za one seje, pri katerih so
bili posamezni člani navzoči.

+ Kaj pomeni to? «Illustrazione
italiana» objavlja v zadnji številki
vest, da v Italiji nikdo ne misli na to,
da bi se mogla zapustiti tretja cona
ker Italija absolutno potrebuje otok
Ugljan za varstvo Zadra.

+ Iz muslimanskega kluba. V ime-
mu muslimanskega poslanskega kluba
je izročil minister za trgovino dr. Spa-
ho predsedniku vlade Pašiću končno
formulirane zahteve centralnega o-
bora muslimanske jugoslovanske organi-
zacije. Pašić je izjavil, da bo o zahte-
vah sklenil ministrijski svet. — Ker je
minister za narodno zdravje Karameh-
medović izjavil, da vztraja neprekinjeno
pri svoji demisiiji, se imenujejo kot nje-
govi nasledniki Vilović, Kapetanović
in Salih Korkut.

+ Naš spor z Belgijo. Iz Beograda
se poroča: Minister zunanjih zadev dr.
Momić Ninić je z ozirom na spor
med beograsko obično in belgijskim
društvom za cestne železnice izročil
beograskemu belgijskemu poslaniku
noto, v kateri navaja tri možnosti re-
šitve spora, in sicer: 1.) nenooden
sporazum med beograsko obično in
belgijskim društvom; 2.) razsodišče šti-
rih članov, v katero voli vsaka stranka
po dva člana, a predsednika dolo-
či sporazumno belgijska in jugosla-
vanska vlada; 3.) da se spor predloži
ligi narodov. — Iz krogov belgijskega
poslanstva se kaže, da se belgijski po-
slanik zavzema za drugo solucijo. Do
nenavadno energičnega nastopa belgijs-
ke vlade je prišlo veled tega, ker je
bila ta enostransko informirana po in-
terestnih družbe. Belgijski poslanik
je poslal sedaj v Bruselj točno poro-
čilo in je upanje, da se vprašanje reši
za obe strani sprejemljivo.

Po svetu

— Češka javnost proti apanaži za
razkralja Karla. Praška «Tribuna» se
bavi z vzmernimljenjem, ki so ga izvale
vesti, da mora tudi Češkoslovaška do-
prinešiti svoj del za vzdrževanje bivše-
ga kralja Karla. To bi absolutno ne-
bilo pravično, treba je pomisliti na to,
da so Habsburžani zapustili Češkoslo-
vaški dolg, ki znaša več milijard, ter
da se mora država brigati za vzdrževa-
nje okoli pol milijona v vojni poškodov-
vanih. Habsburžani imajo razen tega
velike vsote denarja naložene pri an-
gleških bankah, kakor tudi velika po-
sestva v Avstriji, Poljski in Madžarski.
Karel je na skrivaj odnesel s seboj
draguljev za več sto milijonov kron.
Zita in obitelj Parma posedujejo v Av-
striji in Italiji velika posestva. Iz na-
vedenih razlogov naj odbije Češkoslo-
vaška vsako plačevanje za bivšega
kralja.

— Karlova apanaža. «Echo de Pa-
ris» vztraja kljub dimantnim na svoji
vesti, da se je veleposlaniška konfe-
renca te dni bavila z vprašanjem apa-
naže za bivšega kralja Karla. Pristav-
lja pa dalje, da je konferenca na zahte-
vo Češkoslovaške nehala o tem sklepati
in da je pristala na to, da se skliče
konferenca nasledstvenih držav, na ka-
teri bodo zastopniki Rumunije, Italije,
Češkoslovaške in Jugoslavije stvorili
definitivne zaključke o apanaži.

— Angleško-francosko posojilo. Av-
strijski Dunaški poročajo: Avstrijsko
posojništvo v Londonu naznanja, da
so vse vesti, da je na današnji seji an-
gleškega kabinetu že padla odločitev
glede dovolitve posojila Avstriji, pre-
uranjene. Pričakovati pa je, da se zgo-
di to še tekom tega tedna. V dunajskih
političnih krogih prevladujejo opti-
mizem, akoprav posojilo nikakor še ni
zagotovljeno.

— Madžarski strah. V madžarskem
parlamentu je poslanec Sandor inter-
peliral ministra za zunanje zadeve.
Kakšne korake bo poizvela madžarska
vlada v vprašanju Burgenlanda za slu-
čaj, da pride do zloma in razdelitve
Avstrije. Poslanec je izjavil, da ve od
dobro informirane strani, da se vršijo
med Rumunijo, Češkoslovaško, Jugo-
slavijo in Italijo pogajanja o delitvi
Avstrije, katere finančni polom da je
neizogiben. Ako bi v resnici došlo do
take razdelitve, tedaj — toži Sandor
— ne bomo imeli samo slovenskega
koridorja, ampak bomo postavljene
pred popolno izolacijo Madžarske.

— Vprašanje priznanja sovjetske
 Rusije. Dopsnik «Giornale d'Italia»
v Londonu je imel razgovor s Krasinom
o konferenci v Genovi. Na dopisnikovo
vprašanje: «Hoče li Rusija v Genovi
zahtevati priznanje sovjetske vlade?»
je Krasin odgovoril: «Naravno, mi za-
htevamo priznanje in to ne samo de
jure neg» tudi de facto. Mi smatramo,
da bo konferenca v Genovi to izvršila
tudi tedaj, ako bosta Amerika in Fran-
cija proti priznanju sovjetske vlade.
Lloyd George je izjavil, da on osebno
nima razloga, da se protivi priznanju
sovjetske vlade, ako ona prizna ruske
državne dolge, seveda s pogojem,
da nas stavi Evropa v materialen po-
ložaj, da to storimo.

— Glad v Rusiji. Mednarodni odbor
za pomoč gladujoči Rusiji se je sestel
te dni v Zenevi. Sejam je prisostvoval
tudi dr. Nansen, ki se je vrnil iz Rusi-
je, da položi račun o svoji misli in o
zvršenem delu. On zahteva še nove
kredite, ker 28 milijonov zlatih fran-
kov, ki so mu bili dani na razpolago
nikakor ne zadostuje. Nadalje opisuje,
kako je vsled slabšega prometa težke
nultiti pomoč v zadostni meri. Treba je
pa zbrati tudi zaloge žita za seme, ker
v nasprotnem slučaju se bo katastrofa
še povečala. Zato je treba čim prej
dobiti nujne kredite, sicer bo vsaka
pomoč zaman.

— Stanje v Indiji. Lord Northcliffe,
ki se sedaj nahaja v Indiji, pošilja v
London zelo alarmantne vesti o po-
ložaju v Indiji. Prilike so mnogo slabše
in onesnejše, kakor se misli v Londonu.
Hindi in Muslimani nastopajo slo-
žno v najboljšem prijateljstvu. To je
prvi slučaj v zgodovini, da so se ti
nekdanji zakleti sovražniki sporazumeli
k skupnemu nastopu. Izgodi so sli-
ni onim iz upora leta 1857. Muslimani
so ogorčeni na Anglijo vsled njene po-
litike napram Turčiji. Mir bi se mogel
vzpostaviti samo s splošno rešitvijo
muslimanskega vprašanja. Muslimani
zahtevajo od Anglije sledeče: 1.) Pri-
znanje sultana za šefa Islama in čuvara
svetih mest. 2.) Vrnitev Odrina kot
svetega mesta Turčiji. 3.) Vrnitev ce-
lega teritorija Male Azije s Smirno
Turčiji.

— Nansen predlagan za Noblovo na-
grado. Odbor za razdelitev Noblove na-
grade je predlagal Nansena kot nosil-
ca Noblove mirovne nagrade za leto
1922., in sicer zaradi njegovega delo-
vanja za povratek vojnih vjetnikov.

Sport

— Smačarski odsek turistovskega kluba
«Skala» v Ljubljani ima važen sestanek
dne 10. t. m. ob pol osmih zvečer pri
«Novem svetu» v Prešernovi sobi. Ude-
ležba sestanka je obvezna in potrebna
za vse smačarje T. K. S. — tako za one, ki
imajo lastne smuči, ozir. so jih dobili od
kluba na razpolago, kakor za one, ki so
še brez smuč. Pridite vsi, že izveščani
in novinci!

Prosveta

ZA HUMANISTIČNO GIMNAZIJU.

Prvi redni občni zbor društva prijate-
ljev humanistične gimnazije se je vršil
včeraj popoldne v posvetovalnici I. drš.
gimn. v Ljubljani. Kljub silnemu meteu
se je dvorana napolnila z zborovalci. V
otvoritvenem nagovoru je postal predsed-
nik društva vlad. sv. dr. L. Požar dose-
danjo zgodovino društva, poudarjajoč zla-
sti razloge za ustanovitev društva ter
njega važnost v našem materialističnem
času. Izrazil je svoje posebno veselje, da
more na občenem zboru pozdraviti zastop-
nike treh fakultet našega vseučilišča (de-
kana medic. fak. dr. Alfr. Serka, vseučil.
prof. dr. Rač. Kušaja za juridično, msgr.
dr. J. Ujčič za bogoslovno fakulteto)
zastopnika učne uprave (vlad. sv. dr. J.
Beržanek), odvetnika dr. B. Vodnaka ter
zastopnika pujske gimnazije (prof. Kle-
menca).

V zahvali za pozdrav je dekan dr. Ser-
ko izjavil, da z veseljem ugotavlja, da
stoji pretežna večina ljublj. vseučilišča
na strani društva, ki deluje za ohranitev
humanistične izobrazbe. Prinaša tudi po-
zdrave tehniške fakultete, na kateri študi-
ra mnogo bivših gimnazijcev z izvrstni-
nimi uspehi. Pa tudi uspešen medicinski
študij je mogoče samo na podlagi huma-
nistične gimnazije, ne samo zaradi grške
in latinske terminologije, ampak pred
vsem zaradi stroge formalne izobrazbe-
sti, kajti tisti strogi latinski in grški ponk
v nižjih razredih preustroji takorekoč ce-
lega fanta, zahtevajoč od njega nerazde-
ljeno parljivost in sodelovanje; s tem ga
usposobi za poznejše znanstveno delo.

Prof. dr. Ujčič je poleg obče znanih
razlogov, zakaj so teologji za humanisti-
čni študij, navedel še velevažni položaj
naše mlade države med dvema kultura-
ma, do katerih ima dostop le humanisti-
ni izobrazbenec.

Prof. dr. R. Kušaj se je pridružil tem
izjavam in zlasti poudaril, da je te-
meljito poznavanje rimskega prava (torej
po izvirniku) podlaga moderni juridični
izobrazbi in naši južni bratje Srbi imajo
svoje najznamenitejše pravne spomenike
v bizantinskem pravu. Ako bi novi načrt
za srednje šole (z enotno nižjo srednjo
šolo) postal zakon, bi bili mi kmalu iz-
ločeni iz stika s svetovno kulturo, sli
bi nazaj, ne naprej, naša vseučilišča ne
bi bila več visoke šole.

Nato sta se odobrili poročili tajnika in
blagajnika.

Sledilo je predavanje gim. ravnatelja
dr. J. Pipenbacherja o delu 4 novega
učnega načrta: enotna nižja srednja šola
bi ali premalo pripravila za predvse-
ne tri tipe višjega tečaja srednje šole ali
pa preveč obremenila učenca. Začetni se-
le v višjem tečaju z latinsko slovenico bi
bil velik pedagoški pogrešek in v psiho-
loškem in etičnem oziru: samostojno delo
bi bilo namreč izključeno; s takim pou-
kom ne bi dosegli nič; sicer pa so se
vse dosedanje naše ankete izjavile za
ohranitev obstoječih treh tipov. Govor-
nik je prepričan, da bodo bratje Srbi v
svoji uvidelivosti vpotovali dosedanje
razvoj našega šolstva, kakor so že v u-
stavi (čl. 16) to izrazili. Med razlogi za
pouk latinskega že v 1. razredu je zlasti
poudaril korist, ki jo ima materinščina
od tega pouka.

Končno so se sprejeli sklepi, kako za-
nesti razumevanje za humanistično izo-
brazbo v širšo javnost, zlasti med pokli-
čenec kroge. Pri debati o teh predlogih so
govorili tudi še gg.: dr. J. Glonar, prof.
dr. J. Samša, dr. Smale ter prof. Fr. Val-
njal. Ob 17. uri je predsednik dr. Požar
zaključil ta lepo uspeši občni zbor.

• • •

Dr. Gradnikove večer v Ljubljani. V so-
boto dne 4. t. m. priredi društvo «Soča»
v salonu hotela Lloyd družabni večer, na
katerem se bodo čitale izvirne, doslej še
ne objavljene pesmi gorkega rojaka dr.
Alojzija Gradnika. Dolžnost vseh Pri-
morcev je, da se večera udeležijo polno-
številno. Začetek ob pol devetih zvečer.

Pevski zbor «Glasbene Matice». Pevske
vaje se posebej vrše trikrat na teden. V
ponedeljek, sredo in petek za a t in b a s,
v torek, četrtek in soboto za s o p r a n in
t e n o r; za ženski zbor ob 6. uri, za moški
zbor ob 8. uri zvečer. — Odbor.

Gledališče za slepe je sicer paradokson,
toda na Angleškem je vse mogoče. V
Leatherhead ustanovi tako gledališče za
možna šola za slepce. Pravijo, da v tak-
nem gledališču slepo občinstvo vidi de-
janje na odru takorekoč z usesi in doživ-
lja igrjo s svojimi notranjimi očmi!

Giovanni Verga. Dne 27. t. m. je umr
v Cataniji avtor slovitte drame «Cavalleria
rústicana», pisatelj Giovanni Verga v sta-
rosti 82 let. Hodil je večino po Zola-
jevih potih in je bil ena izmed najmar-
kantnejših novejših romanskih pripoved-
nih poljav. «Kavalerija», to se pravi, libre-
to za Mascogninovo «Kavalerijo» je po-
vzel iz ene Vergovih sicilijanskih novel.
Vergov pomembnejši romani so «Grešni-
ca», «Helenin soprog» in «Primavera».

Stefan Linding umrl. V Parizu je umrl
pretekli teden najslavnejši skandinavski
kipar Stefan Linding v starosti 75 let.
Pariski listi mu posvečajo v spomin ob-
čudujoče članke.

René Doeh, član monakovske «Neue
Sezession» in «Mappe» je naglo umrl
za srčno kapjo v Strassburgu. Najmlajša
generacija ga pozna po njegovem fanta-
stičnem umetniškem, ekspresivnem bar

* **Poročno darilo bodoči kraljici.** Narodni ženski savez je sklenil, da osnuje kot poročno darilo naši bodoči kraljici Mariji po vsej državi zatočišča za zanamerneno in izgubljenico deca; zatočišča bodo nosila naslov kraljice.

* **Kralj in hrvatski seljaki.** V nedeljo popoldne je sprejel kralj Aleksander zastopnika Hrvatskega gospodarskega društva v Zagrebu, dr. Poljaka in Miroslova Kulmerja, v dolgi avlienci, tokom katere se je živahno zanimal za razvoj društva, ki je slavilo letos svojo 80letnico. kakor tudi splošno za stanje hrvatskega seljaka.

* **Grški prestolonaslednik v Beogradu.** Grški prestolonaslednik Karel, princezinja Jelena in princezinja Elizabeta so prišli iz Bukarešte v Beograd, odkod se potujejo v Atene. Spremlja jih general Dusanis in grška vojaška misija, ki se bo nekaj dni mudila v Beogradu.

* **Odbor za sprejem tujih vladarjev.** Na nedeljski seji ministrskega sveta je bilo med drugim sklenjeno, da se sestavi poseben odbor, ki bo pripravil vse potrebno za sprejem tujih vladarjev in dostojanstvenikov, ki bodo prisostvovali poroki Nj. Veličanstva kralja Aleksandra. V odboru so predsednik in podpredsednik beograjske občine, predsednik trgovske zbornice, guverner Narodne banke, predsednica ženskega udruženja, predsednik Trgovske omladine ter po en uradnik ministrstev za prosveto, za zunanje in za notranje posle.

* **Sprejem v diplomatsko službo.** Kakor smo že kratko poročali, bo za sprejem v dipl. službo odšel potrebna posebna diplomatska skušnja, ki jo bo moral vsak kandidat položiti pred posebno komisijo v ministrstvu zunanjih zadev, ako tudi je dovršil predpisane diplomatske ali konzularne študije. Pravilnik je izdelalo politično odeljenje zunanjega ministrstva. Vsak aprotiran kandidat bo moral ostati najmanj dve leti v službi zunanjega ministrstva, potem se šele more predstaviti v inozemstvo. Člani izpraševalne komisije so: vseučiliški profesor mednarodnega prava Stanoje Stanojević, profesor vojne akademije dr. Tješimir Starčević, pomočnik ministra za zunanje zadeve dr. Miroslov Janković ter načelnik političnega odeljenja zunanjega ministrstva Dr. Dimitrijević.

* **Smrt našega prijatelja.** Iz Beograda se poroča: Iz Kristijanije je prišlo poročilo, da je tam umrl norveški polkovnik Angeli. Pokojnik se je kot poslanik norveške vojske udeležil obeh balkanskih vojn in bil tudi v začetku svetovne vojne na srbskem bojišču. V skandinavskih listih je napisal obširne članke o srbski vojski in opisal temeljito borbo Jugoslovanstva za osvoboditve in ujedinjenje.

* **Na Sušaku je umrl v soboto v 88. letu svoje starosti, znani veleposelnik, Guro Ružić, najbogatejši človek v Primorju.** Z neverjetno marljivostjo in vztrajnostjo si je pridobil ogromno premoženje in zgradil na Sušaku in na Iteki celo vrsto krasnih palač. Pokojnik je bil veselo podpiral vse narodne institucije. Zanimiv in neustrašen je bil njegov nastop med vojno proti avstro-ogrskim vojnim posojilom. Madžarski listi so ga ljuto napadali, ker ni hotel kljub velikanskemu premoženju podpisati niti vinarja vojnega posojila, naka jim je on odgovoril: »Jaz nalagam svoj denar samo v solidna podjetja!«

* **Smrtna kosa.** V Ljubljani je umrla na Martinovi cesti ga. Frančiška Podkrajšek, v Mariboru pa nadučitelj v pok. g. Anton Hren. Pokojnik je služboval 44 let v Framu in St. Janžu na Dravskem polju. Bil je vzoren učitelj, kremenit značaj in splošno priljubljen. Star je bil 77 let. Blag jima spomin!

* **Hrvatski klasični filolog umrl.** V ponedeljek je umrl v Zagrebu vsled kapl izvenletil druge realne gimnazije Milan Zetić, klasični filolog. Izdal je latinsko-hrvatski in hrvatsko-latinsko rečnik in skupaj s Krklešem grško-hrvatski rečnik.

* **Ožji odbor krajevne organizacije demokratske stranke v Mariboru ima v soboto dne 4. februarja ob 18. uri v grajski kleti sejo.**

* **Zopet nov atentator?** Iz Zagreba poročajo: Na zahtevo naše vlade je bil v Pragi aretiran študent, ki so ga komunisti leta 1919 podkupili s 5000 Din, da bi žele umoriti takratnega regenta Aleksandra v Beograd. Oupravljal se je tudi s tem namenom v prestolnici, kjer pa, kakor pravi, ni našel prilike za izvršitev svoje ga namena. Vrnil se je lani v Zagreb, kjer so mu komunisti dali še 25.000 Din z naročilom, naj umori kralja, ko pride v Zagreb. Student pa, ko je videl navdušenje, ki je tedaj vladalo v Zagrebu, zopet ni izvršil naročila komunistov in je raje pobegnil pred njimi najprej na Madžarsko in od tam v Rumunijo. Ko se tudi v Rumuniji ni čutil več varnega, je odšel na Poljsko, odkoder se je sle in je preselil na Češkoslovaško. Pa tudi tu ni bil siguran, ker je bila izvedena v Pragi po naši vladi zahtevana aretacija. Priznava, da je imel namen umoriti kralja, pa vendar ni še sigurno, ali imajo oblasti opravka s povsem normalnim človekom. Ker se sam najbolj obtežuje, obstoji namreč upravičen sum, da trpi aretiranec na fiksni ječi, da je zasledovan in preganjan.

* **Direktni vagoni Dunaj-Opatija.** Obratno ravnanje južne železnice na Dunaju naznanja, da se z 1. februarjem uvedejo direktni vagoni I. in II. razreda med Dunajem in Opatijo-Matuli.

* **Kazensko postopanje je vnočeno na podlagi odredbe ministrstva za notranje zadeve proti ravnatelju zagrebske direkcije državnih železnic dr. L. Franiću, ki ni znal varovati najzaupnejših državnih tajnosti in je zakrivil, da so dobili Madžari v času naše zadnje mobilizacije točne podatke o transportih in koncentraciji naše vojske. Obenem se javlja, da bo stavljen dr. Franić v smislu zakonskih odredb v preiskovalni zapor.**

* **Slovenke, pridite vse, ki vam je na srcu duševni in telesni blagor naših najbednejših malih.** Pridite v četrtek, dne 2. februarja ob 9. uri dop. v Ljubljano v malo posvetovalno magistralo, da se posvetujemo, kako bi ustvarili res nekaj velikega in koristnega za našo dečo. Matere, učiteljice, uradnice, obrtnice, trgovke in njih sotrudnice, delavke, vse, prav vse ste poklicane in vse izvoljene, da pomagate z delom in dobrim nasvetom!

* **Pravilnik o socialnem zavarovanju železničarjev.** V ministrstvu saobračaja je izdelan pravilnik o socialnem zavarovanju železničarjev za slučaj bolezni ali nesreče, katerim so železničarji izpostavljeni v službi.

* **Izprememba posesti.** Ena važnih nemških postojank v Mariboru je prešla v slovenske roke. Gostilno »Pri treh ribnikih«, doslej last Nemca Heina sta kupila naša goriska rojaka g. Prinčič in njegova soproga, ki sta morala zaradi fašistovskega divljanja zapustiti rodno Kozano pri Gorici ter se zatoči v Jugoslavijo.

* **Na svečnico ob treh popoldne prireditelj Fran Črnogaj predavanja na osnovni šoli pri D. M. v Polju.** Predaval bo o »potovanju po Srbiji« in o »Srbiji«. Starši in prijatelji šole se najljubše vabijo.

* **Pismo iz sovjetske Rusije v Beograd.** »Politika« poroča, da je dobila te dni iz Petrograda pismo, ki je bilo oddano v Petrogradu na svet večer. Pismo je frankirano z nič manj nego z 10.000 rubljev; vse pismo je polepljeno z velikimi sovjetskimi znamkami po 1000 rubljev.

* **Izguba ali poneverha?** Poročajo nam, da včerajšnja vest pod tem naslovom ni popolnoma točna. Nastavljenec mariborske špelijske družbe »Orient« je izgubil le 2000, ne 6000 dinarjev. Sum, da jih je poneveril, odpade s tem, da je izgubljeno vsoto tudi sam poravnal.

* **Negodno.** Dijak Velimir Marković si je pri telovadbi zlomil desno roko, prof. Josip Švajger pa je doma v sobi padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo.

* **Nesrečen padeč.** Včeraj dopoldne je osemletni Franc Ribarić iz Maribora pri igranju v domačem stanovanju padel tako nesrečno, da si je zlomil levo nogo pod kolenom.

* **Mrtvoud je zadel šolskega vodjo Karla Matajca iz Vrhnice.** Pri padcu se je poškodoval na glavi. Prepeljali so ga v javno bolnico v Ljubljani.

* **Dva petelina.** Med sosedom Ivanom Mikličem in Filipom Polom iz Druge pri Kočevju se je vnel prepir, ki se je razvil končno v pretep. Pol je vrget pri tem svojega nasprotnika s tako silo ob tla, da si je zlomil desno roko.

* **Štirje hujskači.** V ponedeljek popoldne se je v hotelu »Pri zamoren« v Mariboru zabavalo 5 natakarjev. Ko so se ga že pošteno napili, se jim je razveljavil jezik in so pričeli zabavljati in erotični našo državo na tako ostuden način, da je morala posredovati celo policija, ki je artilirala vseh pet in jih odvedla v zapore. Zagovarjati se bodo morali vrhutega pred sodiščem.

* **Pretep v gostilni.** V nedeljo so v Črnetovi gostilni v Spodnjih Gorjah pri Bledu igrali tombolo. Igre se je udeležila tudi delavka Ivana Šlibar z Bleda. Počarjev Janez, delavec iz Poljske je prišel na veselico precej vinjen in je začel klicati fante na korajžo. Nekdo se mu je takoj odzval in ga povabil, naj se gresta poskusit zunaj hiše. Toda Pečar je hotel raje pokazati svojo moč v gostilni nad steklenicami, stoli in kozarci. Razbil in metal je naokoli vse, kar mu je prišlo pod roke. Nekli kozarec je priletel pri tem Šlibarjevi v levo oko, ki je bilo težko ranjeno.

* **Nepoboljšljiv.** V noči od ponedeljka na torek je bil Matija Gorjač izvršil vlom v trafiko v hotelu »Union« v Ljubljani. Možakar pa je imel smolo in je bil kmalu aretiran. Na policiji je čisto ravnodušno priznal vlom z besedami: »Kradel bom, dokler bom živ!«. Vprašanje pa je seveda, koliko časa bo imel za to priložnost in kdo bo moral poprej odnehati: on ali policija?

* **Spijonska afera v Subotici.** Subotički »Hilap« poroča, da je bila v glavnem sestavljena obtožnica proti članom subotičke spijske bande. Ker tam je v zadnjem času prišlo do novih razkritij, tako da afera katoliških redovnic v Somboru, ki so bile madžarske spijske dalje do razkritja brezlične telegrafске postaje v Novem Sadu, se je začela znova zavlekla in se ne pride tako hitro pred sodišče, kakor se je prvotno mislilo. »Hilap« poroča, da so to spijskono bando organizirali madžarski uradniki na postaji in v železniški direkciji v Subotici. Organizacija se je polagoma razširila po vseh vojvodinskih mestih a načeloval ji je subotički advokat dr. Varga. Dosegal je bilo v preiskovalnem zaporu 19 oseb, ali po zadnjih razkritjih so prišli še 18 oseb, katerim je dokazano soudeležba.

VATIKANSKA PRIPOVEDKA.

Jutri se prične v Vatikanu konklave, ki bo izvolil naslednika umrlemu Benediktu XV. Skoro po vsakem konklavu je čitati po časopisih celo vrsto pripovedi. Med najbolj znanimi in najbolj interesantnimi pa je vsekakor anekdota o vatikanskem krojaču za časa izvolitve papeža Pija IX. Med papeškimi kandidati je bil tudi kardinal Lambruschini, ki pa je bil med narodom silno neprijubljen. Vse je pričakovalo, da bo izvoljen kardinal Gizzi, ki je bil znan zaradi svoje liberalnosti. Na kardinala Mastala, poznejšega Pija IX. sprva sploh niko ni mislil.

Dogodilo se je, da sta bili od treh oblik, ki so potrebne pri ustoličenju papeža, dogotovljeni samo dve, in sicer velika in srednja. Majhna oblika se ni bila izgotovljena, akopraj je bilo očito, da se bje boj samo še med kardinaloma Gizzi-jem in Mastalom, ki sta bila oba majhne postave. Papeški ceremonijar je skoro vsako uro nadgledoval vatikanskega krojača in pritiskal nanj, da bi čimprej izvršil tudi majhno obleko.

Pij IX. je bil izvoljen zvečer 16. junija. Zjutraj istega dne obleka se ni bila izgotovljena. Se-le zvečer, v zadnjem trenutku, je prinesel krojač, ves razjarjen zaradi neprestanega nadgledovanja, obleko v Vatikan. Ko je narod, ki je čakal pred bronastimi vratmi, opazil, da nese krojač majhno obleko, je bil prepričan, da je izvoljen za papeža kardinal Gizzi. Veselja ni bilo ne konca ne kraja. Tudi med diplomatskim korom je vladalo veliko zadovoljstvo. Nekateri poslanci so mu tudi že čestitali. Vest je prispela tudi v Cccano, kjer je stanovala rodbina kardinala Gizzi, in je izzvala umevno nepopisno navdušenje. Hiše so bile v trenutku vse razsvetljene in prelatov doprni kip so nosili v trumfu po ulicah. Najhuje pa je bilo — pravi kronika iz one dobe — da so prebivalci iz veselja popili vse vino, ki je bilo v kleti kardinalovega doma, razmetali vso garderobo in uničili v pilanosti vse, kar je bilo dragoceneja v hiši. Priskrbeli so kardinalu Gizziju namesto papeške tiare nad 6000 dukatov škode. Za papeža je bil namreč izvoljen kardinal Mastal, Pij IX., ki je dobil obleko, ki mu je nedvomno najbolje pristojala.

USODA RUSKIH ZDRAVNIKOV.

Neki strokovni zdravniški list objavlja nekatera imena najbolj znanih ruskih zdravnikov, ki so postali v zadnjem času žrtve nesrečnih razmer v Rusiji. Tako je profesor in publicist Fenomenov umrl v Petrogradu od gladi. Profesor Redlick se je rešil z begom v Sibirijo, profesor Sičinski iz Rostova je umrl vsled zastrupljenja krvi. Profesorja Brina v Kijevu so ubili boljševiki, profesor Jankotov je umrl za pegastim tifusom, dočim si je profesor Ott, zdravnik bivše ruske carice rešil življenje z begom v Kavkaz.

ENTUZIJAZEM IN STATISTIKA.

Pariški »L'Opinion« prinaša naslednjo anekdoto:

Ko je maršal Foch prišel v Ameriko, je bil povsod navdušeno pozdravljen, naravnost famozen pozdrav pa ga je čakal v katoliški katedrali v New Yorku, kjer ga je nek prelat pozdravil s sledečimi besedami: »Gospod maršal, biskupija Vam nudi 893.815 »Očenašev«, 8.978.217 »Zdravilj Marij« in 1 milijardo 915.300.000 dni odpustkov, izmolenih v vašo korist!«

Pravijo, da je bil maršal pri tem nagovorju upravljen.

ČEK IZ LETA 3400 PRED KRISTOM.

V Mali Aziji so odkrili ostanke neke habilonske kolonije iz l. 3400 pred Kristom. Razvaline in izkopane dokazujejo, da so obstajali prebivalci tega gradu deloma iz vojakov, deloma iz trgovcev. Stara pisma poročajo o šegah in običajih, ki so vladali tamkaj. Kolonijo sta upravljala princ in prefekt. Mesto se je imenovalo Burs, ki je zibelka in obenem najstarejši sedež ženske emancipacije. Mesto je imelo tudi urejen poštni promet, pis li pa so na pečeno glino. Tamkaj se je tudi prvič pojavil ček v obliki naznamlivice, po kateri se je imela donosila izplačati naznamljena vsota denarja.

IZUMITELJ BIKIKLA UMRL.

Pierre Gauthier, konstruktor prvega francoskega bikikla, je umrl nagle smrti v Saint Etienne v starosti 63 let. Gauthier je izpolnil izume treh svojih prednikov. Prvi je bil baron Drail, ki je izumil stroj, nazvan z njegovim imenom. To je bilo vozilo na dve kolesi, ki se je stavljalo v gibanje z upiranjem noge v zemljo. Drugi je bil Michand, ki je izumil pedal, tretji pa Sergent, ki je regularno gibanje bikikla. Gauthier je prvi bikikel, ki ga je konstruiral, poklonil muzeju v Saint Etienne, in je bil vse svoje življenje strasten ljubitelj kolesarskega sporta.

KAJ JE NAJTEŽJE NA SVETU?

Nek danski list je vprašal svoje čitatelje, kaj je najtežje na svetu, na kar je dobil različne in zanimive odgovore. Tujka najhla izbira: Najtežje na svetu je: biti baletna plesalka, če presega njena teža 150 kilogramov; — najti žensko, ki vsaj en dan ne obrekuje svojih prijateljev; — dobiti izposojene knjige nazaj; — žensko pripraviti k molčanju; — ujeti bolho z boksarskimi rokavicami; — zjutraj vstati; — Neka ženska, ki ima najbrž slabe izkušnje, pravi, da je najtežje sami sebi poiskati moža.

Gospodarsivo

BELGIJA ZA RAZVOJ SVOJE TRGOVINE V INOZEMSTVU.

Obvestila belgijskega konzulata v Subotici.

Belgijski parlament je sprejel v preteklem letu zakon o tem, da belgijska vlada garantira za predpisano izvrševanje trgovinskih poslov o prilikah plasiranja belgijskih proizvodov v inozemstvu. S tem zakonom se hoče doseči, da se industrijalci podpirajo pri izvozu svojih proizvodov tudi v konkurenci z inozemskimi podjetji. V belgijskem službenem listu je izšel sedaj kraljevski dekret, v katerem so določeni pogoji, pod katerimi daje vlada garancijo za izvrševanje trgovinskih poslov. Kraljevski dekret se glasi sledeče:

Na temelju zakona z dne 7. avgusta se pooblašča vlada, da vzame nase garancijo za predpisano izvrševanje trgovinskih poslov o prilikah plasiranja belgijskih proizvodov v inozemstvu. Na predlog ministrov za finance in industrijo, za delo in promet se je sklenilo sledeče:

a) O meničnih garancijah.

I. Člen. Vlada vzame nase garancijo pod sledečimi pogoji in na pet let, ki se računajo od dneva objavljenja tega zakona, za one menice, ki so od onih naročnikov, ki bivajo v državah slabe valute, ali od onih, pri katerih so razlogi slični gornjim.

II. Člen. Za protivrednost menic se smatrajo oni proizvodi, ki so v celoti ali deloma iz Belgije ali iz njenih kolonij, dalje belgijske sirovine, ali samo od trenutka, ko je potrebščina narodne industrije v celoti udovoljeno.

III. Člen. Menice se izstavljajo v belgijskih frankih in v isti valuti se tudi plačujejo, a najdaljši jim je rok tri leta, počenši od dneva izstavljenja. Podaljšati se morejo pod pogojem, da ne bodo prekoračile predpisane najdaljše roka.

b) O velikosti garancij.

IV. Člen. Vobče je treba obvezati inozemskega naročnika, da v gotovem denarju plača 10 odstotkov od izstavljenih vsote in da da garancijo za ostalih 90 odstotkov, na kar je dobil kredit. Vlada na garancijo vobče pokriva samo 50 odstotkov od vsote, na katero je dobil kredit. Belgijski proizvajalec, t. j. njegovi eskomptni finanširi ostanejo zainteresirani pri izvrševanju trgovinskega posla do 25, t. j. 20 odstotkov od kreditirane vsote.

V. Člen. Poleg teh pogojev, ako banka, ki je pooblaščenca objavljati take posle, smatra za koristno iz razlogov, katere je dolžna navesti, more predložiti, da se spremeni določila predhodnega člena v tem zmislu, da se poveča garancija države.

IV. Člen. Upravni odbor, kadar odločuje o odstotku državne garancije, vodi račun o plačilni možnosti naročnika, s katero ta razpolaga, o situaciji tržišča, o notranjih potrebah države, s temi žrtvami, katere nosi belgijski proizvajalec, dalje z dobičkom, katerega ima iz dotičnega trgovinskega posla družba v tem zmislu, da se uklonejo težkoče v trgovinskem in industrijskem življenju, in da se zmanjša število nezaposlenih.

c) Jamstva.

VII. Člen. Pri jamstvu, katero more upravni odbor vzeti v ožir, se morejo računati garancije, prožene po bankah, premičnine, tuje devize, pri katerih se morajo predpostaviti vsakovrstna padanja valut, državnih papirji in obveznice za zavarovanje.

d) Dokumenti.

VIII. Člen. Prošnje, v katerih se prosi za vladno garancijo za izvršitev posla, se morajo vstaviti na tiskanem formularu, katerega upravni odbor stavlja na razpolago proizvajalcem. Prošnje se morajo poslati na naslov »Odbor Ducreloire«, za g. Hauot, v ministrstvu industrije, dela in prometa s priporočilom in posredovanjem banke proizvajalca.

IX. Člen. Proizvajalec se mora pozvati, da takrat, kadar položi menico, po naročniku sprejeto, stavi na razpolago upravnemu odboru:

1.) vse dokumente, s katerimi se dokazuje, da je blago belgijsko, in pravo vrednost blaga;

2.) vse dokumente, s katerimi se izkazuje realna baza transakcije, naročja, račun, dokumenti o dobavljanju ali duplikate istih;

3.) eventualno svedočbo od opolnoimene banke, ki je stavila v poloz, predloženo po inozemskem naročniku, ali take dokumente, ki se po zakonih dotične države vzamejo za jamstvo;

4.) poročila, ki se nanašajo na brezposelnost v lastni tvornici, in vse, kar se nanaša na delovne okolnosti;

5.) obveznico, da bo v svoji tvornici začel delati v tej meri, katero mu omogoči po državi podpiran trgovinski posel, ali da po potrebi dopolni skladišče z materialom;

6.) od eskomptirajoče banke pismo, da vzame nase odgovornost do dela v poslu, za katerega se obvezuje;

7.) priznanico, s katero se izkazuje, da je naročnik izplačal oni del vsote, katerega mora v gotovem denarju izplačati v obliki predujma, ali obveznico od naročnika, da bo vsoto izplačal, kadar se mu dostavijo zahtevani dokumenti.

X. Člen. Vlada more dati vnaprej garanto zagotovilo pod predhodnimi določenimi pogoji v priloz proizvajalca in zato, da ne zastane tok poslov. V tem slučaju se mora izstaviti rok, do katerega se mora sprovesti transakcija v določenih formi.

XI. Člen. Ako proizvajalec prezentira tako menico, katere naročnik se ni prejel, se more upravni odbor zadovoljiti s pis-mom od banke naročnika ali samo v slučaju, ako je upravni odbor že predhodno opolnoimel za posredovanje v takih poslih, ali s kakršnimkoli drugim dokumentom, ki formalno garantira, da bo menica sprejeta.

V slučaju, ako naročnik mora zagarantirati, da bo omenjene dokumente stavil na razpolago, je potrebno pobrigati se, da se njeno zjamčenje zares sprovede.

XII. Člen. V tem slučaju in vse do časa, dokler se menica ne sprejme na mesto dokumentov, imata belgijski proizvo-d in omenjeni jamstvenik skupno garancijo napram vladi.

XIII. Člen. Ako je naročnik že enkrat sprejel menico, vlada ne more staviti več nikakih zahtev napram belgijskemu proizvajalcu, izvemši slučaju prevare, kadar ima vlada pravico zahtevati od proizvajalca, da se poslužuje vsakega predpisane načina za osiguranje kredita, realiziranje garancij ali pa za zadrževanje.

e) O plačanjih.

XIV. Člen. Vlada ima prvenstveno pravo na vsa plačanja, izpolnjena po naročniku do zagaranirane vsote.

f) Odbor.

XV. Člen. Dolžnost uprave je, da pro-uči vse tržne pogoje, pod katerimi se more zahtevati vladna garancija, da pre-ceni predložena jamstva, da ugotovi, da je blago belgijsko in realno ceno istega, da opolnoimuje inozemske banke za posredovanje poslov, da dobavi vse podatke o tem, da je inozemski naročnik zares v stanu vršiti plačanja, in dalje vzeti v ožir vse možnosti in obaviti vse one posle, ki so v zvezi z nji predpisano dolžnosti.

XVI. Člen. Upravni odbor v vsakem danem slučaju ugotovi, kakšne narave in vrednosti so garancije, s katerimi razpolaga inozemski naročnik. Ugotovi visocino vsote, katero je dolžan ta takoj plačati v gotovem denarju, razmerje mož-nosti, s katero se obvezuje belgijski proizvajalec ali bankir, dalje tudi to raz-merje, po katerem se ravna vlada v pogledu veličine kredita.

XVII. Člen. Na predlog upravnega o-bora v vsakem slučaju vladna garancija za poedine transakcije, t. j. zjamčeno zagotovilo se dovoljuje potom kraljev-skega dekreta, katerega podpisuje tudi ministri financ, industrije, dela in pro-meta. Ti dekreti se morajo obelodaniti v službenem listu. Vsake tri mesece se mora poročati parlamentu o preletih ga-rancijah in o izvršenju dekretov, ki so v veljavni.

XVIII. Člen. Upravni odbor na one me-nice, za katere daje vlada garancije, do-biva 1/2 % za pokrivanje administrativ-nih izdatkov in da osnuje rezervni fond.

XIX. Člen. Ta dekret bodo izvršili mi-nister financ in industrije, dalje dela in prometa.

Borza

Zagreb, devize: Berlin 152 — 153,54
Bukarešta 215, Milan 1380 — 1385, Lon-don 1298 — 1305, Newyork kabel 305 — 307, ček 303, Pariz 2510 — 2525, Pra-ga 596,50 — 598, Švica 5950 — 6000, Dunaj 3,50 — 4,10, Budimpešta 47 — 48, valute: dolarji 300 — 301,50, av-strijske krone 4,50, rublji 23 — 25, napo-leoni 1110, marke 150 — 155, leji 216 — 220, lire 1370 — 1375, turške zlate lire 1100.

Banka za Primorje 775.
Trg. obrtna banka 285 — 290.
Hrv. eskomptna banka 775 — 780.
Brodarska banka 380 — 385.
Jadranska banka 1100 — 1160.
Jugoslovenska banka 490 — 495.
Ljub. kreditna banka 900 — 925.
Slavenska banka 500 — 502.
Pratjediona 5375 — 5420.
Rečka pučka banka 450 — 466.
Slov. eskomptna banka 600.
Srpska banka 720 — 730.
Eksplatacija drva 720.
Dubr. paroplovna družba 4600.
Goranin 640.
Nar. šumska industrija 580 — 585.
Nasiška industrija drva 495 — 505.
Gutman 1600 — 1645.
Slavonija 690 — 695.
Ljub. strojne tovarne in livarne 885.
Trbov. prem. družba 980 — 1020.

Beograd, valute: dolarji 74, marke 88,50, leji 56, levi 48, napoleoni 275, de-vize: London 323, Pariz 527, Zeneva 1500, Praga 149, Dunaj 1,03, Budimpešta 11,50, Milan 342, Berlin 38.

Curh, devize: Berlin 2,55, Newyork 5,13, London 21,93, Pariz 42,55, Milan 23,21 1/2, Praga 9,90, Budimpešta 0,77 1/2, Zagreb 1,65, Varšava 0,18, Dunaj 0,19, avstrijske žigosane krone 0,08.

Praga, devize: Berlin 25,00 — 26,40, Curh 1008 — 1012, Milan 235 — 237, Pariz 430 — 432, London 220,75 — 222,75, Newyork 51,25 — 52,25, Beograd 66,62 — 67,62, Dunaj 0,53 — 0,73, valute: marke 25,00 — 26,40, lire 232 — 234, francoski franki 427 — 429, funti 219,75 — 221,75, dolarji 51 — 52, dinarji 63,62 — 64,62, avstrijske krone 0,53 — 0,73.

Dunajska borza danes ni notirala.

Berlin, devize: Rim 919,05 — 920,93, London 861,60 — 863,40, Švica 893,05 — 894,95, Dunaj 7,23 — 7,27, Praga 367,10 — 369,00, Budimpešta 20,72 — 20,78, Newyork 200,91 1/2 — 201,53 1/2, Pa-riz 1675,30 — 1678,70.

Morski ropar

(Le Flibustier des Mers.)

Roman.

«Lepa podlasica» se sedaj okreta, da njame nekaj več vetra in se pripravi na boljše mesto, kjer bo pristala in vrgla sidro. Pri okretu pokaže gledalcem svojo širino, vse štiri jambore. Nov krik se dvigne, krik prestrašenosti in groze. Kati vsak teh štirih jamborov nosi isti nakit. Štiri deset za vrat obešenih trupel visi in poplesava med jadrni pri vsakem ladijskem gibu.

Tresk razbitih čaš sledi splošnemu kriku. Admiral je svojo polno čašo vrgel na krov. Sedaj zaukaže z gromkim glasom:

«K zastavam! Signal za „Astreo“!»
«Astrea» je bila najmanjša peterih kraljevih fregat, s štirinajstimi topovi in tako ozka, da je sličila onim majhnim angleškim ladjicam, ki so se tisti čas privikrat prikazovale na morju, in ki so dobile ime korvet.

Admiralov glas je bil tako močan in jasn, da ga je slišal vsakrati onih štirih mornarjev na njegovih fregatih:

«Signal za „Astreo“! Takoj dvigni sidro, razvij jadra, hajd nad korzarja, čigar celokupno moštvo mora v verigah brez odloga na moj krov!»

Kar iz sebe stopi namestnik de Cussi-Tarin k admiralu in ga vpraša s tihim glasom:

«Gospod markiz? ...»

Se vedno trepetajoč razburjenja in gnjeva se admiral strmo obrne k namestniku in ga vpraša:

«Gospod namestnik?»
Ves v skrbeh ga gleda gospod de Cussi-Tarin, potem kakor da požira besede, ki jih je hotel izprva povedati, ter se oglasi za nekaj časa:

«Ali ni „Astrea“ nekoliko preslaba za tolikšno nalogo?»
Kakor da mu je vzelo sapo, odstopi admiral in prekriža roke na prsih:

«Kaj pa naj to pomeni? Pa menda vendar nečete reči... da bi se ti strahopetni psi drznili upirati se nam, služabnikom Njegovega Velikanstva?»

Ze vihrajo signalne zastave in praporci v vetru in svetilke se zamajejo. Na krovu «Astreja» pa zaropotajo bobni in zatrobijo troblje, ki kličejo moštvo na delo...

Na «Lepi podlasici» se tačas Tomaž ni prav nič brigal za ladjo. Bil je v veliki kabini z Juano, oblečeno v najlepšo obleko iz vijoličastega tafta, vseprek izvezano z zlatom in z zlatom obrobljeno, pod njo pa z belo svilen, s čipkami, bogato odličeno spodnjo obleko...

Izjemoma oba zopet ene misli, sta se šelila in vabila, terčila iz kardinalske čaše, uplenjene v zadnjem pohodu, ko potrkala naenkrat mornarski mladič na njuna vrata in javlja kapitanu, da se bliža neka prokleta fregatica, našemljena kakor babše, z manevrom, kakor da hoče nam zastaviti pot. Na to obvestilo poskoči Tomaž takoj na stražni krov, Juana pa z njim.

Zares. «Astrea» se bliža. Se je preko vetra, vendar pa tako priteguje svoje vrvi in zastavlja jadra, da že sedaj ovira maloneško fregato. Razdalja med obema ladjama znaša le še tri- do štiristo korakov.

«Na, tak dajmo!» zagodrnja kanonir, ki je pripravljen na posel. «Ali ne bi temu tiču nekoliko pristigli peroti?»

In stopi k svojemu topu ter izvadi zamašek. Tudi drugi so to že storili, in ne ve se, kdo je že odprl vrata v smodnišnico, da bo prah pri roki.

Tomaž namršenih obrvi opazuje kraljevo fregato. Juana stopi vzravnana poleg njega in se poglavitno smeji.

Tu se začne zategel klic, čez gladi. Kapitan «Astreja» je nastavlil trobilo na usta in sedaj kliče Tomaža, ki mu odgovarja:

«Halo! Lepa podlasica!»

«Halo?»

«V imenu kralja! Spustite svojo zastavo!»

Tomaž je pričakoval vse kaj drugega, samo tega ne. Presenečen pogleda gori na svoj veliki jambor in na njegove rajne ter na črno flibustejško zastavo z belimi mrtvaškimi glavami, in na svoj škrlatni praporec.

Oficir pa je mnenja, da ga Tomaž ni razumel, in ponovi:

«Udajte se! Zastavo dol!»

Za trenutek se vznemiri korzarsko moštvo nepričakovano. Ti dečki še ves čas svojega življenja niso slišali besede o predaji, ne da bi bili takoj

kaznovali takšne domisljice. Sedaj se kar zakrohota pri oficirskem pozivu in se takoj podajo vsak na svoje mesto, odkazano mu za borbo. Ta nastop se je izvršil s tako naglico, da vidi Tomaž, ko preneha s svojim strmenjem v jambor, že vso ladjo nared za borbo, pripravljeno, da odgovori na nesramnost vojne fregate s točo krogelj. Brez dvoma je, da zadostujejo tri salve «Lepa podlasice», pa «Astreja» več nikjer ni. Dvojbo med tema dvema ladjama bi bil sličen boju izvežbanega borskega mojstra z učenčkom, ki ima privikrat sabljico v roki.

«V imenu kralja! Udajte se!» ponovno zavpije oficir z «Astreja».

Sedaj se zakrohota tudi Tomaž, v smeri korvete in že odpre usta, potegne svoj meč, ga obrne s konico da zapove «ogeni», kar razvije korveta francosko zastavo, beli svileni prapor z liljo, v sredi pa z zlatom izvezeni grb Njegovega Velikanstva.

(Dalje prihodnje.)

Zabave

PLANINSKI PLES. Opozarjamo vso več na današnji planinski ples, ki spada med najbolj priljubljene in neprisliljene predpustne zabave v Ljubljani. Zabave in razvedrila za vsakega v izobilju. Vrši se v vseh prostorih Narodnega doma. Začetek ob osmih zvečer.

SOKOL I. V LJUBLJANI priredi v soboto dne 4. februarja v dvorani Filharmonične družbe, Kongresni trg, svoj občajni društveni ples. — Sodeluje popoln orkester. Začetek ob 8. uri, vstopnina 20 dinarjev. — K obliži udeležbi vabi odbor.

PODNART-OTOČE. Občni zbor podružnice Jugoslovanske Matice za Podnart in okolico se vrši v nedeljo dne 5. februarja popoldne ob pol 3. uri na Otočah v gostilni gosp. Cibingelna. Po občnem zboru domača zabava.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc, Lastnik in izdajatelj: Konzorcij «Jutra».

Vremensko poročilo

Ljubljana, 31. januar a 1922

Ljubljana 306 m nad morjem

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblastno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	726.3	-2.4	jug bresvetra	sneg	3.4
Ljubljana	14.	724.4	-0.8	"	"	—
Ljubljana	21.	719.5	0.3	"	dež	1.0
Zagreb	7.	753.3	0.0	"	oblačno	—
Beograd	7.	757.3	0.0	"	megla	1.0
Budaj	7.	755.6	-4.0	jug. vzh.	—	—
Praga	7.	—	—	—	—	—
Inoost	7.	751.7	-8.0	bresvetra	oblačno	4.0

V Ljubljani barometer pada, temperatura višja. — Sonce vzhaja ob 7.27, zahaja ob 17.01.

Mali oglasi

stanje do 20 besedi 2 Din., vsaki naslednji 5 besedi 1 Din. — Trgovski oglas, doplačilo, sprememba do 20 besedi 5 Din., vsaki naslednji 5 besedi 2 Din. — Plače se napr. (Lahko tudi v znakah.) Ne vprašati se odgovorja le, ako je vprašanje, priložena znakka se odgovor.

Službe

Zobetechnik,

izsujen v kavčuku ter deloma v zlato, so isče za takoj. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «T. L.» 239

Iščem 14- do 16 letno deklico,

ki je došla iz Amerike in govori angleški, k dvema dečkoma, 7 in 5 let. Dobra plača in vsa oskrba v hiši. Potne stroške povrnem. Ponudbe na: Ivana Kramar, postojnik in trgovec z vinom, St. Peter ob Dr. Gori. 236

Korespondent,

izveščena, zanesljiva ter samostojna moč, spreten stroje-pisec in stenograf, se pod ugodnimi pogoji takoj sprejme pri večjem tovarniškem podjetju v Ljubljani. Absolutni sloj. trgovske šole z daljšo prakso imajo prednost. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod šifro: «Korespondent 350». 197

Kontoristinja, 198

samostojna slovenska in nemška korespondentinja, izurjena stroje-pisarka in stenografinja, se takoj pod ugodnimi pogoji sprejme na tovarniško podjetje v Ljubljani. Prednost imajo absolventje slovenske trgovske šole. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod šifro: «Samostojna pisarska moč 20.». 193

Trgovski sotrudenik,

vešč popolne mešane trgovine, se sprejme. Ponudbe z referencami in zahtevami glede plače na tvrdko Josip Pauer v Braslovcah. Sprejme se tudi zdrav učenec z dobrimi šolskimi spričevali iz poštene kmetijske hiše. 193

Prodaja

Harmonika, 225

popolnoma nova, nerabljena, z štirimi glasovi, jako fino močno delo, se po zmerni ceni prodaja. Več se izve pri Francu Zeldarju, vrtnarju v Novi vasi, p. Lesce, Gorenjsko. Znakka za odgovor.

Stanovanja

Stanovanje zastoj,

Kutera boljša stranka v sredini mesta bi hotela zamenjati stanovanje z dvema sobama in pritlikinami z euskim v Mostah. Stanovanje je lepo in suho, na razpolago lep vrt. Ugodno za ljubitelje narave. Več v trgovini Fon, Stari trg 6. 250

Soba,

eventualno s brano isče gospod proti dobri plači. Ponudbe pod «Soba» na upravo «Jutra». 251

Dve meblovani sobi

se iščeta za takoj, ozir. za 15. februar. Po možnosti z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom. Ponudbe pod «Mirna stanka» na avtočno družbo Aloma Company, Ljubljana, Kongresni trg 3. 248

Lokali

Iščem majhen lokal

v sredini mesta proti dobri nagradi. Naslov pod «Nagrada» na upravo «Jutra». 252

Trgovina, 213

V najem se odda že čez 30 let stara trgovina mešane stroke v prometnem kraju na Dolenjski ob železnici, ki je popolnoma na novo opremljena. Ponudbe pod «št. 415» poštneleže Brežice ob Savi.

Nepremičnosti

Lepa stavbna parcela

v zgodnji, solončati legi v Ljubljani, se takoj prodaja. Vpraša naj se pri Iv. Frelihu. Vrbovčeva ulica 9/I. 230

Krasna vila, 219

z obsežnim angleškim parkom v idiličnem lepem slovenskem trgu, ob železnici ki postaja, nova moderna zgradba, je usprodati. Interesenti naj pošljejo svoje nasove na upravo «Jutra» pod «Pritika». 246

Hlida,

petstanovaljska z vrtom, priprovetujoči veliki industriji, pripravna za trgovino, obrt, blizu železnice, po ugodni ceni na prodaj. Naslov pri upravi «Jutra». 246

Dopisovanje

Mlad trgovca, 226

trazen in marljiv, iz dežele, 30 let star, vdovec brez otrok, z nekaj premoženja, se želi prirediti na trgovino v prometnem kraju na deželi z zlatro, dobroučeno gospodsko ali vdovo brez ali z enim otrokom, ki pa ni prvi pogoj «bogatstva». Tozadeve, le resne ponudbe je vpsolati pod «Marljiv» na upravo «Jutra».

Pismeno izmenjavati

misli ki ne spadajo v vrsto vsakdanjosti, si želi mladenka v korespondenci s svetovno naobrazanim moškom, ki posreduje tudi poročje zdravega humorja. Pod štev. 1250 na upravo «Jutra». 16/a

Razno

Privatno hrano 17/a

išče gospod. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Ifrana». 250

Dr. Pavel Avramović

se je vrnil in ordinira zopet redno od 9.—11. dopoldne in od 2.—4. popoldne, Ljubljana, Stari trg št. 30. 240

Z „L' Oréal Henné“,

Paris

barva las v vseh nuancah in izdeluje vsa lasna dela 15

M. Podkrajšek,

frizer za dame in gospode,

Ljubljana, Sv. Petra c. 32.

Pozor, lesni trgovci!

Proda se radi opustitve žage samice: 1 vodno kolo z železnimi lopatami, 1 triba z vretenom, 1 brana z železno osjo (Schwungrad), 1 voz z 8 valerji ter vse orodje z 10 plehl, kompletno, dalje 1 cirkular z vozom, 7 m dolg, 1 železna os z jermenom. Poizve se pri lastniku 216

Milann Poličar,

strojno in arstvo

Mlino-Bled, Gorenjsko.

Tvorničko skladište papra

nudja uz najjeftinije cijene:

Novinski papir nesatinirani vel. 58×84 i 63×95,

Tiskovni papir srednje fini satinirani vel. 63×95,

Kuler papir u četiri boje vel. 63×95,

Omotni papir u rolama,

Omotni papir u arcima,

Ljepenka,

Listovni papir,

Papirnat vrećice,

Pisači pribor kao i sve ostale vrsti papira:

ST. KUGLI (L. MILLER)

Zagreb.

250

Poljudno-znanstveni spisi

zbirka „Pota in cilji“:

I.—II. zvezek: A. Melik, Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovenov. I. del, vez. 24 k, II. del, vez. 44 k. Za oba zvezka po pošti h 10.— več.

III.—IV. zvezek: Dr. Fr. Weber, Uvod v slovoznje. 72 k, pošta 4 k več.

V. zvezek: A. Melik, Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovenov. Meh. vez., 64 k, pošta h 4 k več.

Broš. navadni papir 42 k, po pošti 2 k več.

VI.—IX. sv.: Dr. Iv. Prijatelj, Predhodniki in idejni utemeljitelji ruskega realizma. Strani 418. Cena 92 k, po pošti 6 k več.

Naročila sprejema: Tiskovna zadruga v Ljubljani, Prešernova ulica, nasproti glavne pošte.

Priporočajo se:

Skladišča: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Spedicija: Balkan, d. d., Dunajska c. 33. [d. p.]

Trgovine: L. Mikuš, izdelovanje dežnikov, Mestni trg 15.

Učenca Fran, konfekcija, manufaktura na debelo, najnižje cene, Emonjska cesta 8.

J. Kostevc, manufakturna trgovina, Sv. Petra cesta.

A. Zibert, Prešernova ulica, priporoč. svojo veliko zalogo čevljev.

I. Fon, specerijska in delikatesna trgovina, Stari trg 6.

Matej Orehek, modna trgovina in zaloga čevljev, Kolodvorska ul. 36.

Mehanična delavnica: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Puškarni: Kaiser F. K., Selenburgova ul. 6.

Pisalni stroji: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

Razmnoževalni aparati: [d. p.] Bar Franc, Cank. nabr. 5. Tel. 407.

M. Schubert, Kongresni trg.

Modistka Iva Siler, Kongresni trg 6.

Kleparstvo: T. Korn, Poljanska cesta 8.

Seliškar Ivan, urar, Ljubljana, Rožna dolina 10. Vsako popravilo izvršim točno in ceno.

Brusovnica: Vekoslav Vanino, Stari trg.

Ure, zlatnina in srebrnina, Ivan Pakiz, Stari trg 20.

Obleka, perilo, različna drobnarija, Fran Kraškovič, S. ar. trg št. 22. Nizke cene.

Modna trgovina Peter Sterk, Stari trg 18. Nizke cene.

Trgovina z mešanim blagom J. Lončar, Sv. Petra cesta 36.

F. Fajdiga ein, zaloga pohištva, Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 7. Ustanovljena l. 1879.

A. Fuchs, trgovina z zlatnino, srebrnino, urami itd. Selenburgova ulica.

Stroji za obdelovanje lesa

Turbine

Zvonovi

Strojne tovarne in livarne d. d., Ljubljana

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

I. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: 3013

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Murska ulica 19.

Sklicujte se pri svojih naročilih na oglase v „Jutru“!

P. n.

Dobaviteljem in producentom kostanjevega lesa vljudno naznanjam, da mi je **Tovarna stroji, lesna in kemična industrija d. d., prej Kurka & Wildi v Polzeli**, poverila kot edinemu nakup kostanjevega lesa na vsem ozemlju bivše Kranjske.

Vse dosedanje in nove dobavitelje omenjenega lesa prosim, da se s ponudbami in tozadevnimi vprašanji v srhu hitrejšie rešitve v bodoče obračajo na moj naslov.

Z odličnim spoštovanjem

J. Pogačnik, Ljubljana, Dalmatinova ul. 1/1.